

קדושתה. שתי קדושות לארץ ישראל: קדושה עצמית מחמת השכינה השורה בה, וקדושה הבאה על ידי ישראל והגורמת לחיוב המצוות התלויות בארץ.

קדושת השכינה היא זו שהארץ מיוחדת להקב"ה, וקרא אותה בשם "ארצי", שנאמר: ואת ארצי חלקי, ונקראתי בשם "נחלת ה'", ואמרו: חביבה ארץ ישראל שבחר בה הקב"ה, אתה מיצא כשברא העולם חלק הארצות לשרי האומות ובחר בארץ ישראל, מגן, שכן משה אמר בהנחל עליון גוים וגו', ובחר לחלקו ישראל וכו', אמר הקב"ה יבואו ישראל שבאו לחלקי וינחלו את הארץ שבאה לחלקי, וכן אמרו: הקב"ה ברא ארצות וברר אחת מהן זו ארץ ישראל שנאמר: ארץ אשר ה' אלהיך דרש אותה תמיד עיני ה' אלהיך בה¹, ואין השכינה שורה אלא בארץ ישראל², ונאמר: אשר אני ישכן בתוכה³, ולכן אין ארץ אחרת ראויה לבית המקדש ולשכון בה שכינה אלא ארץ ישראל⁴, ולא שרתה שכינה על יחזקאל בבבל אלא מפני שכבר שרתה עליו שכינה קודם לכן בארץ ישראל⁵, ומכל מקום לא נכתב ספרו בחוץ לארץ, אלא כנסת הגדולה כתבוהו כשבאו לארץ ישראל, שנבואה בחוץ לארץ לא ניתנה ליכתב⁶, ולכן אמרו: שכל הדר בארץ ישראל דומה כמו שיש לו אלה וכל הדר בחוץ לארץ דומה כמו שאין לו אלה, שנאמר⁷: לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלהים⁸, ...

קדושה זו של הארץ היא משעת נתינתה אל האבות⁹, ולכן נשתוקקו האבות להיקבר בארץ נאמר ליצחק: נד בארץ הזאת¹⁰, לפי זה לו קדושת עולה * תמימה, וכשם זאת חוץ לקדעים נפסלת¹¹, אף יצחק א לחוץ לארץ היה נפסל¹²,

ושבתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לא שכל זמן שהוא בארץ ישראל יש לו אלה בארץ ישראל דומה כאילו אין לו אלה¹³. קדושה זו, כשם שהיתה קיימת לפני כך אינה מתבטלת עם ביטול הכיבוש, בחר וגלות ישראל, וכל מה שדנו חכמים בקדושה אם קידשה לעתיד לבוא או לא קידשה¹⁴ אינו אלא בנוגע לחיוב המצוות התלויות בלבר, אבל קדושת הארץ טלה לנבולותיה וטהרתה ומעלתה לחיים ולמתים והיתה נח לא נגרע ממנה דבר, לא בזמן גלות בבל ו גלותנו היום¹⁵, וקדושת עולמים היא עד ימות עולם לא נשתנה ולא ישתנה¹⁶.

בקדושה שעל ידי ישראל נתקדשה הארץ פעמים, בימי יהושע ובימי עזרא, ונקרא קדושה ראשונה¹⁷ וקדושה שניה¹⁸. קדושה ראשונה. קדושת יהושע הקדושה הראשונה¹⁹ — באה על ידי וביארו אחרונים שלא היה צורך בקידוש בפירוש, אלא שעל ידי הכיבוש ממלא המצוות התלויות בארץ שחיובן בא על ידי ו²⁰. ויש מהראשונים שנראה מדבריהם שעל הוצרכו לקדש במיוחד את הארץ, ואחר שכיבשו עולי מצרים ולא קידשו אותן לא נ²¹ ויש מהראשונים שנראה מדבריו שסובר הארץ באה על ידי קדושת המקדש, שכן הכיבוש והחילוק נבנה משכן שילה, והת קדושת הארץ לחיוב מצוותיה, שנאמר תעשר²², ונאמר אחריו: במקום אשר יבחר שנבחרה שילה לא נתחייבו בתרומות ומעשר

להיות שלם עם תורתו בימינו אנו, כמו בארץ הזאת. גם בארצות המערב במקום שיש חופש דת, אוכלת בנו ההתבוללות בכל פה. מרכז התורה הועבר בימינו לארץ ישראל דוקא. זוהי עובדה משמחת שאין להכחישה. הישיבות בארץ הולכות ומתרבות, וגם התלמידים הולכים ומתרבים בלי ע"ה. היינו כחולמים בנידון זה. כי מי פילל לפני עשרים שנה לדבר כזה? התקווה "כי מציון תצא תורה" הפכה מציאות מרנינה. רק רמיה עושים בנפשם יהודים, כשהם מנמקים את התנגדותם לארץ ישראל היום בגלל החשש של מכשלה בענין קיום מצוות בה. השמירה על התורה והמצוות בימינו, אפשרית בארץ הזאת יותר מבכל מקום אחר בעולם.

הרה"ק ר' אברהם פיינר זצ"ל, "אגרות אברהם" 104

10

אבל כ"ז מיוסד רק על הסברה, שאין שום מעלה אחרת לארץ ישראל מלבד מה שעל ידה אפשר לקיים את המצוות התלויות בה, והיא לפי זה רק כעין הכשר להמצות התלויות בארץ, לפיכך כשמפקיעים חובת המצוות, אפילו ע"פ הכרה, שוב אין כאן מצות ישוב ארץ ישראל. ובאמת לא כן הדבר; וסברה זו אינה מיוסדת ע"פ עיקר יסודה של תורה, התלויה ביסוד קדושתה העליונה גם היא בארץ ישראל, וי-מלכה ושריה בגוים אין תורה" וכיון שגלו ישראל ממקומם אין לך ביטול-תורה גדול מזה" (תגיגה ה.). כי ארץ-ישראל דומה בזה לתלמוד-תורה: ותלמוד-תורה, אע"פ שהוא מביא לידי מעשה המצוות כולן, מכל-מקום חלילה לומר, שערכה של תורה איננו כ"א הכשר למעשה המצוות, אבל היא עליונה וחשובה בקדושתה בפני עצמה, עד שאפילו כשלומדין מה שאי אפשר לקיים כלל אין שיעור למעלת הלימוד ההוא.

הראשון ק"ק 133
האחר, "מלא"ס 10

(המשך מ"א)

11

אף בקדושת עזרא נהלקו אם קדישה לעתיד לבוא, לאחר גלות טיטוס, או שנתבטלה הקדושה עם הגלות. יש אומרים שקדישה לעתיד לבוא, שנאמר: "אשר ירשו אבותיך וירשתה" ירושה ראשונה ושניה יש להם שלישית אין להם⁵⁶⁻⁵⁷, שבימי יהושע ועזרא הוצרכו לירש הארץ ולקדשה, אבל לעתיד לבוא לא יצרכו שוב לקדשה, שכבר היא קדושה ועומדת, שכנולד טיטוס לא נתבטלה קדושתה⁵⁸. יש מהראשונים שנתן טעם לדבר, למה קדושה ראשונה בטלה וקדושה שניה לא בטלה, שקדושה ראשונה באה מחמת כיבוש, וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכיבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ושביעית, וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדישה בכיבוש אלא בחוקה שהחזיקו בה, ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השניה הוא מקדש היום אף על פי שנלקחה הארץ ממנו⁵⁹, ונדול כל החוקה מכל הכיבוש, לפי

... נהלקו הנאים ואמוראים אם קדישה ראשונה — קדושת יהושע — קדישה לשעתה וקדישה לעתיד לבוא, שאף בשעת חרבן הבית וגלות ישראל בימי נבוכדנצר לא בטלה הקדושה לענין חיוב המצוות התלויות בארץ, או שקדישה לשעתה ולא קדישה לעתיד לבוא. רובם סוברים שקדושה זו בטלה עם החרבן והגלות, ולמדו מהכתוב: "ויעשו כל הקהל השבים מן השבי סבות וישבו בסכות כי לא עשו מימי ישוע בן נון בן בני ישראל ונ"ו⁶⁰, אפשר בא דוד ולא עשה סוכות עד שבא עזרא, אלא מקיש ביאתם בימי עזרא לביאתם בימי יהושע, מה ביאתם בימי יהושע מנו שמיטין ויובלות — התקילו למנות שמיטין ונתחייבו במעשר⁶¹ — וקידשו ערי הומה⁶², אף ביאתם בימי עזרא מנו שמיטין ויובלות⁶³ וקידשו ערי הומה⁶⁴, ...

קדושה שניה. משעלו עולי בבל בימי עזרא נתקדשה הארץ בקדושה שניה. קדושתה זו באה על

שאלה דעיון ואמירה !!

- 1) רבים נמנעו מלשאל את ישיבה, והיו רשמיים מדי. מהי הסיבה לכך? (א) חשש מפני חוסר הכנה? (ב) חשש מפני חוסר הכנה? (ג) חשש מפני חוסר הכנה? (ד) חשש מפני חוסר הכנה?
- 2) מה קשה על פניו של רש"י? (א) חשש מפני חוסר הכנה? (ב) חשש מפני חוסר הכנה? (ג) חשש מפני חוסר הכנה? (ד) חשש מפני חוסר הכנה?
- 3) מקור 4-5: שיעור אחרון. מהי הסיבה לכך? (א) חשש מפני חוסר הכנה? (ב) חשש מפני חוסר הכנה? (ג) חשש מפני חוסר הכנה? (ד) חשש מפני חוסר הכנה?
- 4) מה קשה על פניו של רש"י? (א) חשש מפני חוסר הכנה? (ב) חשש מפני חוסר הכנה? (ג) חשש מפני חוסר הכנה? (ד) חשש מפני חוסר הכנה?
- 5) מה קשה על פניו של רש"י? (א) חשש מפני חוסר הכנה? (ב) חשש מפני חוסר הכנה? (ג) חשש מפני חוסר הכנה? (ד) חשש מפני חוסר הכנה?
- 6) מה קשה על פניו של רש"י? (א) חשש מפני חוסר הכנה? (ב) חשש מפני חוסר הכנה? (ג) חשש מפני חוסר הכנה? (ד) חשש מפני חוסר הכנה?
- 7) מה קשה על פניו של רש"י? (א) חשש מפני חוסר הכנה? (ב) חשש מפני חוסר הכנה? (ג) חשש מפני חוסר הכנה? (ד) חשש מפני חוסר הכנה?
- 8) מה קשה על פניו של רש"י? (א) חשש מפני חוסר הכנה? (ב) חשש מפני חוסר הכנה? (ג) חשש מפני חוסר הכנה? (ד) חשש מפני חוסר הכנה?
- 9) מה קשה על פניו של רש"י? (א) חשש מפני חוסר הכנה? (ב) חשש מפני חוסר הכנה? (ג) חשש מפני חוסר הכנה? (ד) חשש מפני חוסר הכנה?

"בנין ירושלים — להתחיל אפילו מאבן אחת"
 כלל גדול הוא עפ"י רבנו [הגר"א ז"ל מוה"ל], שכל הדברים
 שעתידיים לבוא בשלמות הגאולה, מתחילים קימעה גם כעת
 חלחל, וכן בנין ירושלים, להתחיל אפילו מאבן אחת, עפ"י

ערך: שמואל כ"ץ רב בית הספר ממ"ד תורני לבנות הר-נוף, ת"ת ממ"ד 'נחלה' הר-נוף, אולפנת
 חורב בירושלים